

STREDNÁ ODBORNÁ ŠKOLA
Hattalova 968/33, Námestovo

SMERNICA RIADITEĽKY ŠKOLY
K PREVENCIÍ A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA ŽIAKOV
V STREDNEJ ODBORNEJ ŠKOLE

V súlade s Metodickým usmernením MŠ SR č. 7/2006 - R z 28. marca 2006 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach, ktoré nadobudlo účinnosť 1. apríla 2006

vydávam

túto smernicu riaditeľky školy:

Čl. 1

Charakteristika šikanovania

Šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorého zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrasovanie. Ide o cieľené a opakované použitie násilia voči takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Šikanovanie sa prejavuje v rôznych podobách, ktoré môžu mať následky na psychickom a fyzickom zdraví.

Čl. 2

Podstatné znaky šikanovania

- a) *úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,*
- b) *agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,*
- c) *opakované útoky,*
- d) *nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou.*

Čl. 3

Prejavy šikanovania

1. Priama podoba:
 - a) *fyzické útoky,*
 - b) *urážlivé prezývky,*
 - c) *nadávkky,*
 - d) *posmech,*
 - e) *tvrdé príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôle obeť,*
 - f) *odcudzenie vecí atď.*
2. Nepriama podoba: napr. prehliadanie a ignorovanie obeť.

Čl. 4

Zodpovednosť školy

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania a školských akcií v súlade so školským zákonom, Dohovorom o právach dieťaťa a podľa pracovného poriadku školy.
2. Za povinnosť uvedenú v predchádzajúcom bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy,
 - a) *ktorí realizujú vyučovací proces,*
 - b) *ktorí vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor na chodbách,*

- c) ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (školské výlety, kurzy, exkurzie, kultúrne podujatia, športové podujatia a ďalšie školské akcie),
 - d) ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas záujmových krúžkov.
3. Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v čase vyučovania, resp. v dobe vykonávania tzv. prechodného dohľadu spôsobí žiak, pokiaľ ten, kto je povinný vykonávať dohľad nepreukáže, že náležitý dohľad nezanedbal (§ 422 Občianskeho zákonníka).
 4. Šikanovanie, resp. jeho náznaky, **nesmie** byť zamestnancami školy v **žiadnej miere akceptované**. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi **bez meškania riešiť** a každej jeho obeti poskytnúť okamžitú pomoc. Je povinný ihneď túto skutočnosť oznámiť triednemu učiteľovi agresora a obeť, výchovnej a kariérnej poradkyňi prípadne vedeniu školy.

Čl. 5

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

1. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať skutkovú podstatu priestupkov v zmysle zákona č. 372/1990 Z. z. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Ide predovšetkým o priestupky:
 - a) *proti občianskemu spolunažívaniu,*
 - b) *proti majetku.*
2. Zodpovedným za priestupky je ten, kto v čase spáchania priestupku dovŕšil **pätnásť rok svojho veku**. Ak v čase spáchania priestupku dovŕšil pätnásť rok a neprekročil osemnásť rok svojho veku, zaraďuje sa do kategórie „**mladistvých**“.
3. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať aj skutkovú podstatu trestných činov v zmysle zákona č. 300/2005 Z. z. - Trestný zákon. Ide najmä o trestný čin:
 - a) *ohovárania,*
 - b) *nebezpečného vyhrážania,*
 - c) *ublíženia na zdraví,*
 - d) *obmedzovania osobnej slobody,*
 - e) *nátlaku,*
 - f) *vydierania,*
 - g) *lúpeže,*
 - h) *hrubého nátlaku,*
 - i) *krádeže,*
 - j) *poškodzovania cudzej veci,*
 - k) *neoprávneného užívania cudzej veci.*
4. Páchateľom trestného činu je ten, kto trestný čin spáchal sám. Za spolupáchateľstvo trestného činu sa považuje, ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých osôb.
5. Trestne zodpovedný je ten, kto v čase spáchania činu dovŕšil **štrnásť rok svojho veku**. Žiaci, ktorí v čase spáchania trestného činu dovŕšili štrnásť rok a neprekročili

osemnásť rok svojho veku sa podľa trestného zákona zaraďujú do kategórie „mladistvých“.

6. Pedagogický zamestnanec školy, ktorému bude známy prípad šikanovania a **neprijme v tomto smere žiadne opatrenie, sa vystavuje riziku trestného postihu.**
7. Konaním podľa predchádzajúceho bodu môže pedagogický zamestnanec naplňať i skutkovú podstatu trestného činu neprekazenia trestného činu, neoznámenia trestného činu alebo ublíženia na zdraví a to tak, že inému z nedbanlivosti ublíži na zdraví tým, že poruší dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo uloženú mu podľa zákona.

Čl. 6

Postup v prípade zistenia šikanovania

V prípade, že v priestoroch budovy počas školského vyučovania a na školských akciách uvedených v čl. 4, bod 2, písm. c) sa zistí prípad šikanovania, je každý pedagogický i nepedagogický zamestnanec povinný postupovať:

1. Ten zamestnanec, ktorý tento prípad zistí, **informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa agresora a obete** (predtým si zistí meno a priezvisko týchto žiakov a triedu, ktorú navštevujú), výchovnú a kariérnu poradkyňu a člena vedenia školy.
2. Triedni učitelia si na vyšetrenie prizvú daných žiakov, zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámil a výchovnú a kariérnu poradkyňu (pri zachovaní dôvernosti). O danom vyšetrení **spíšu zápis**, pričom tento odovzdajú v 1 vyhotovení:
 - a) členovi vedenia školy
 - b) výchovnej a kariérnej poradkyňiJeden exemplár vložia do osobného spisu žiaka.
V zápise popíšu skutočnosť, vyjadrenia agresora a obete a navrhnú opatrenia na riešenie.
3. Triedni učitelia agresora a obete v spolupráci s výchovnou a kariérou poradkyňou **si pozvú na pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov**. Aj o tomto stretnutí spíšu zápis (pri zachovaní dôvernosti). K pohovoru prizvú aj člena vedenia školy.
4. Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora a obete, rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov **riaditeľka školy rozhodne o ďalšom postupe** v súlade s vnútorným poriadkom školy, pracovným poriadkom školy, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. - Trestný zákon a zákonom č. 372/1990 Z. z. - Zákon SR o priestupkoch.
5. Nakoľko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať **pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu**.
Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.
6. V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak školy, je povinný okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa, výchovnú a kariérnu poradkyňu v ich neprítomnosti člena vedenia školy.

Čl. 7 Metódy riešenia šikanovania

1. Pre vyšetrovanie šikanovania žiakov v našej škole sa použijú tieto metódy:
 - a) *zaistenie ochrany obetiam,*
 - b) *rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor s obeťou a agresormi*
 - c) *nájdenie vhodných svedkov, individuálne, prípadne konfrontačné rozhovory so svedkami - nikdy nekonfrontovať obeť a agresora,*
 - d) *kontaktovanie rodičov, alebo zákonných zástupcov žiakov,*
 - e) *kontaktovanie špecializovaných inštitúcií (CPPPaP, diagnostické centrum atď.). Kontakt zabezpečuje výchovná a kariérna poradkyňa.*
 - f) *využitie anonymnej dotazníkovej metódy*

2. Pri výskyte skupinového násillia voči obeť sa použije tento postup:
 - a) *okamžitá pomoc obeť,*
 - b) *dohoda riaditeľky školy s výchovnou a kariérou poradkyňou, triednymi učiteľmi a s ostatnými pedagogickými zamestnancami školy na postupe vyšetrovania,*
 - c) *vlastné vyšetrovanie,*
 - d) *zabránenie možnej krivej výpovede agresorov, ich izolácia bez možnosti dohodnúť sa na spoločnej výpovedi,*
 - e) *pokračujúca pomoc a podpora obeť,*
 - f) *nahlásenie prípadu polícii - rozhodne riaditeľka školy,*
 - g) *kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov - zabezpečia triedni učitelia,*
 - h) *kontaktovanie špecializovaných inštitúcií.*

Čl. 8 Opatrenia na riešenie situácie

V prípade, že sa vyskytne prípad šikanovania, sa použijú tieto opatrenia:

1. Opatrenia pre obeť:
 - a) *odporučiť rodičom žiakov vyhľadať odbornú starostlivosť (hlavne pedagogicko-psychologickú poradňu),*
 - b) *zorganizovať skupinový intervenčný program riaditeľky školy v spolupráci s PPP,*
 - c) *informovanie a poradenstvo pre rodičov žiakov.*

2. Opatrenia pre agresorov:
 - a) *odporučiť rodičom agresorov vyhľadať odbornú starostlivosť (hlavne CPPPaP),*
 - b) *výchovné opatrenia – napomenutie a pokarhanie triednym učiteľom*
 - *pokarhanie riaditeľky školy*
 - *podmienečné vylúčenie*
 - *vylúčenie žiaka zo štúdia na škole*
 - c) *preložiť žiaka do inej triedy,*
 - d) *znížiť známku zo správania,*

3. Opatrenia v mimoriadnych prípadoch:
- odporučiť rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt do liečebno-výchovného sanatória,*
 - oznámiť príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny - sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov,*
 - oznámiť príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny – sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov,*
 - oznámiť príslušnému útvaru Policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, že bol spáchaný trestný čin alebo čin inak trestný (u maloletých).*

Čl. 9

Spolupráca školy s rodičmi žiakov a ďalšími inštitúciami

- Pri podozrení na šikanovanie žiaka sú koordinátorka prevencie drogových závislostí a sociálno-patologických javov, výchovná a kariérna poradkyňa, **ale hlavne triedni učitelia povinní upozorniť rodičov žiakov:**
 - aby si všímali možné príznaky šikanovania*
 - a súčasne im ponúknuť pomoc*Táto povinnosť platí tak pre rodinu obete ako aj pre rodinu agresora.
- Pri pohovore s rodičmi sú učitelia povinní dbať na taktný prístup a najmä zachovanie dôvernosti informácií.
- Spoluprácu pri danej problematike so špecializovanými inštitúciami za školu zabezpečuje výchovná a kariérna poradkyňa a koordinátorka prevencie drogových závislostí a sociálno-patologických javov.
- Pri podozrení, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu, je riaditeľka školy povinná oznámiť túto skutočnosť príslušnému útvaru Policajného zboru SR.
- Riaditeľka školy je povinná bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu sociálno-právnej ochrany skutočnosti, ktoré ohrozujú žiaka, alebo že žiak spáchal trestný čin, prípadne opakovane páchal priestupky.

Čl. 10

Prevenia šikanovania

- Základným preventívnym opatrením Strednej odbornej školy je princíp:

„Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách!“

2. Formy správania a konania uvedené v čl. 3 a čl. 5 tejto smernice nie sú v žiadnom prípade **neškodným humorom a zábavou**.
3. Úlohou vedenia školy, všetkých pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy **je vytvoriť pozitívnu klímu v škole**, aby sa predchádzalo prejavom antisociálneho správania jednotlivcov, alebo skupín žiakov.
4. Táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými vo vnútornom poriadku školy.
5. Výchovná a kariérna poradkyňa ako aj koordinátorka prevencie drogových závislostí a sociálno-patologických javov zapracujú ustanovenia tejto smernice do svojich plánov práce.
6. Ustanovenia tejto smernice zapracuje do svojho plánu práce pre školský rok 2009/2010 **aj žiacka školská rada**.
7. S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia a túto skutočnosť zapísať do preberaného učiva v časti „*triednická hodina*“.
8. S touto smernicou boli oboznámení všetci pedagogickí zamestnanci školy na zasadnutí pedagogickej rady konanom 07. 09. 2009, čo potvrdili svojím podpisom na prezenčnej listine.
9. Vedenie školy zabezpečí vzdelávanie v oblasti prevencie šikanovania najmä triednych učiteľov, koordinátorky prevencie drogových závislostí a sociálno-patologických javovo a výchovnej a kariérnej poradkyne.
10. S touto smernicou oboznámia rodičov, resp. zákonných zástupcov žiaka na rodičovských združeniach jednotlivých tried.
11. Táto smernica bude zverejnená na informačnej tabuli školy (pre žiakov), v zborovni školy (pre pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy a triednych učiteľov) ako aj na internetovej stránke školy.
12. Smernica nadobúda účinnosť dňom 9. septembra 2009 a platí na dobu neurčitú.

Námestovo 09. 09. 2009

Ing. Erika Šušková
riaditeľka školy